

orde der verdraagzamen

s-Gravenhage

DE GEEST ZIET DE WERELD

Zien, zoals een mens dat doet, dus optisch zien, is voor de geest onmogelijk. In de geest zelf leeft een zeer grote hoeveelheid beelden, die wij het best referentie-waarden kunnen noemen. In de loop van één en - als je wat bewuster bent - van vele levens heb je onnoemelijk veel gezien. Je hebt onnoemelijk veel waargenomen. Je hebt geleerd allerhand voorstellingen te associëren met gedachten. Een groot gedeelte van het "zien" van de geest is dan ook in de eerste plaats: waarneming van gedachten. Dit is niet - zoals u misschien zult denken - een gedachten-lezen, dat is overdreven. Het is een associatie, die bij ons wordt opgewekt door de gedachten, die u heeft.

Wij "zien" die wereld dus in een zeer betrekkelijke zin. Toch is het voor ons vaak mogelijk om voorwerpen waar te nemen; dus met onze eigen zintuigen. Elk voorwerp heeft nl. ook een zekere activiteit, een zekere beweging. Deze beweging geeft aan het geheel energie. Je zou het het best zo kunnen stellen:

Elke moleculaire beweging, elke interatomaire beweging is op zichzelf een uiting van kracht, waarbij voortdurend kleine partikels kracht worden gevormd en andere teloor gaan. Het feit, dat er dus kracht wordt geabsorbeerd en gelijktijdig ook weer wordt uitgestraald - zij het in een frequentie, die voor de meeste mensen niet waarneembaar is - brengt een soort aura tot stand. Deze aura is gedifferentieerd volgens de elementen, waaruit ze bestaat.

U zult begrijpen dat b.v. lood een andere reactie geeft dan ijzer; dat aarde van de ene samenstelling toch een enigszins andere uitstraling heeft dan zand of dan aarde, waarin klei overwegend aanwezig is. De verdeling en de samenhang tussen de deeltjes, kortom alles wat in de materie met kracht samenhangt, is als een soort uitstraling, als een soort aura waarneembaar.

We kunnen dus zekere conclusies trekken. We zouden een modern standbeeld kunnen gaan zien. Bij dat moderne standbeeld zou het uws inziens moeten gaan om een reeks van complexe begrippen. Dit nu zien wij eigenlijk niet. Wij zien een uitstraling, die ongeveer de lijnen volgt, welke u waarneemt en daarbij de oneffenheden in het materiaal weergeeft - b.v. eventuele fouten, laspunten - als b.v. in een brons bepaalde delen gesoldeerd of later versterkt zijn met ander materiaal; die kunnen wij dan zien. Er is voor ons dus een totaal andere beïnvloeding en indruk, dan die welke u krijgt. Het zien van de wereld, zoals de geest dat doet, mag dan ook nooit worden vergeleken met een zuiver stoffelijk bekijken.

Verder bestaan er heel wat dingen op de wereld, die u niet ziet. Dat wil zeggen, trillingen die zich aan uw optische waarneming onttrekken. Ik denk hierbij o.m. aan datgene wat in het infra-violet-spectrum ligt. Al deze verschijnselen zijn evenzeer trilling en zijn in hun uitstraling evenzeer waarneembaar als elk ander verschijnsel. Het gevolg is, dat de scala van waarnemingen waarover wij beschikken zich verder uitstrekt dan die van een mens.

Het aantal punten dat gelijktijdig kan worden waargenomen is echter voor de geest betrekkelijk klein. Hoe meer wij nl. een geheel waarnemen, hoe meer de associaties (dus de beelden in ons) worden gevormd door de krach-

tigste werkingen. Wat het sterkst is spreekt, het zwakkere wekt haast geen associatie en het beeld is dus eenzijdig. Willen wij dus overgaan tot een beschouwing van een enkele mens of van een enkel voorwerp, dan betekent dit dat wij haast al het andere moeten uitschakelen.

Vergelijkenderwijs kunnen wij het zo uitdrukken: Wanneer de geest kijkt naar een vaas, dan is het hetzelfde, alsof u kijkt naar een vaas die in een volkomen donkere en zwarte kamer staat op een zwart fluwelen lap met alleen één lichtbron, die het vaasje zelf doet uitkomen, zonder ook iets anders te verlichten. Op die manier neem je waar.

Heb je nu een mens, dan heb je natuurlijk niet alleen te maken met de stoffelijke bestanddelen. Die mens denkt. Zoals u bekend is: een gedachte vormt een uitstraling, vormt een soort veld, welks emissie zelfs zeer onze eigen levenssfeer benadert. Het is duidelijk dat als wij een mens beschouwen, wij in de eerste plaats als sterkste factor zijn gedachten waarnemen en pas in de tweede plaats de zuiver stoffelijke uitstraling. Als zo'n mens ziek is of als er in het lichaam onregelmatigheden voorkomen, dan is dit tot op zekere hoogte vast te stellen. Specialiseer je je daarop en leer je de gedachten van die mens uit te schakelen, dan is het zuiver te zien en krijgen we wat u noemt een diagnose.

Maar over het algemeen is de gedachte bepalender dan de mens zelf. Een voorbeeld: Iemand die op aarde heel lelijk is, ja, die we allen afzichtelijk lelijk vinden, heeft mooie gedachten. Er zit een zekere élégance, er zit vrede in, er zit een juist begrip in, er zit logica in. Die factoren spreken het eerst aan. Wij zullen dan zo'n mens zien als iemand, die een buitengewone schoonheid bezit. Want het lichamelijke wordt in ons bewustzijn verdrongen door de gedachte. Het zou ons zeer moeilijk vallen alleen het lichamelijke waar te nemen.

Natuurlijk bestaat ook het omgekeerde. Een menselijke vorm, die buitengewoon schoon is, maar beheerst wordt door gedachten die - laat ons zeggen tegennatuurlijk of buitengewoon onredelijk zijn of wat anders - die mens is voor ons niet mooi. Want ook hier is het in de eerste plaats de gedachte die bij ons een associatie wekt en bepaalt, hoe wij die mens zullen zien - zien dus in overdrachtelijke zin.

Is het bij één voorwerp en bij één mens nog betrekkelijk eenvoudig om tot een volkomen concrete voorstelling te komen, hoe groter het aantal voorwerpen en hoe groter het aantal mensen is, hoe moeilijker wordt het om te definiëren. Wanneer wij u waarnemen als een groep van laat ons zeggen 120 à 125 mensen, ach, dan gaat het wel. Dan kunnen we door ons afwisselend op de één en dan op de ander te richten een redelijke voorstelling krijgen van wat u eigenlijk bent. Bovendien heeft u gezamenlijk een denken en dat denken is meestal op één onderwerp gericht: op de spreker. De één is het er niet mee eens, de ander bekijkt het misschien kritisch en de derde vindt het een buitengewoon mooie openbaring; dat heb je altijd. Maar hóe u ook denkt, er is een gemeenschappelijke waarde. Dat wil zeggen, dat bij een gemeenschap als deze voor ons één bepaalde associatie optreedt, die de gemiddelde reactie van de gehele groep op het gesprokene weergeeft. Dit is dan wat wij in de eerste plaats van u zien. Zijn er enkelen bij, die bijzonder sterk reageren, dan vallen dezen bijzonder scherp op. Zijn er enkelen, die absoluut niet reageren, dan blijven ze voor ons vage, flauwe vlekken. Hoe groter de menigte is, hoe minder het aantal voor ons direct kenbare individuen wordt.

U heeft misschien gedacht, dat als wij een stadion vol mensen zien, wij al die mensen daar stuk voor stuk zouden kennen. Neen, dat is niet zo. U heeft misschien wel eens een tekening gezien van een stadion; in plaats van mensen ziet u dan allemaal kleine kogeltjes getekend, die mensenheden voorstellen. Op die manier zien wij de zaak ongeveer ook. Het kan echter voorkomen dat er één figuur op de voorgrond treedt, één figuur iets bijzonders doet of denkt; dan - zoals je het in een tekening ook wel ziet

- lijkt het alsof één figuur in dikke lijnen en en détail is afgebeeld. Die steekt hoven het geheel uit.

Hieruit zult u ook wel hebben begrepen, waarom het voor ons moeilijk is, b.v. niet persoonlijke vertoningen op aarde na te gaan. Wij zouden b.v. heel slechte televisie-critici zijn en ook filmkritiek zou ons zeer zwaar vallen. Wij kunnen hier alleen afgaan op de gedachten van de mens. Wij zouden een gemiddelde van tien of twaalf man uit zo'n gezelschap moeten nemen, daarvan de gedachten aflezen en dan hun mening en emotionele gebondenheid met het vertoonde tot een gemiddeld oordeel moeten verwerken. Maar de voorstelling zelf is niet zichtbaar. We zien wel een elektronisch spel maar het heeft voor ons niet de betekenis, die het voor u heeft. Wij zien wel degelijk dat er op het doek gevarieerde reflectiewaarden zijn, maar wij kunnen deze niet zoals u tot beelden samenvoegen. En als wij naar een bioscoop moeten gaan en we zouden daar naar het filmdoek kijken, dan zouden we zeer veel wit zien met zo nu en dan een enkele flits van gevarieerde reflexen, meer niet. Of anderzijds elke keer een donker doek; dat ligt aan het projectiesysteem dat gevolgd wordt. Dat is dus heel dwaas.

Ik hoop dat u hieruit begrijpt, dat het voor de geest moeilijker is om de wereld te zien, zoals een mens die ziet, dan u denkt. Toch zijn wij over het algemeen zeer goed geïnformeerd en weten heel veel over de wereld. Een geest weet in doorsnee met een redelijke nauwkeurigheid en vaak ook bijzonder scherp te definiëren wat er op aarde gebeurt. Zij is op de hoogte van alle gebeurtenissen. Zij kan vaak juister dan b.v. uw couranten of uw radio-commentatoren precies vertellen wat er is gebeurd en waarom.

Hoe dit nu in elkaar zit, is eigenlijk wat lastig om te vertellen. Laten we maar een willekeurig voorbeeld nemen: Er gebeurt een ongeval op straat. Dat ongeval wordt ^{ge}zien door tien of twaalf personen. Wij kunnen - wanneer de emoties, die daarmee gepaard gaan, sterk genoeg zijn - een deel van de gedachten nog aflezen, nadat ze bij de mens reeds zijn verdwenen. Ze blijven dus a.h.w. nog even hangen. Zoals de letters van een lichtkrant langs een gevel lopen; kijken wij naar een bepaald punt, dan volgt letter op letter; maar ga je een eindje verder, dan kun je weer een stukje teruglezen, nietwaar? Op die manier zijn gedachten, waar sterke emoties bij optreden dus ook nog nádat ze uit het werkelijk denkvermogen reeds zijn verdwenen, terug te vinden. Wij kunnen aan de hand daarvan de onmiddellijke reacties aflezen en zijn in staat daarbij veel van de interpretaties uit te schakelen, die de mens later zelf geeft, wanneer hij gaat vaststellen.

Zo kan een groot gedeelte van een menselijke waarneming - indien wij ons daarvoor interesseren - dus door ons worden geabsorbeerd. Wij zijn afhankelijk van de mensen. Zou er een ongeluk gebeuren waar geen mensen bij zijn, dan zou ons beeld afhankelijk zijn van de materiële waarneming, die we kunnen doen. En het beeld zal vaag blijven. Het zal misschien de juiste oorzaken kunnen aangeven, maar wij zullen nooit in staat zijn om de scene precies te beschrijven. Zodra we er echter mensen bij hebben, wordt het anders. Deze mensen wekken in ons allerhand herinneringen. En deze herinneringen voegen zich - door de prikkels van het menselijk denken gevoerd - tot een beeld samen, dat over het algemeen tot 80 % nauwkeurig is. Er blijft altijd een zekere afwijking van de werkelijkheid. Want als men gewend is de dames in een charleston-toiletje te zien lopen, kan men zich uit de reactie van een man niet direct voorstellen, hoe een toilet van Dior er uitziet. Dat is moeilijk. Maar je kunt je toch wel voorstellen op welke wijze dit een zekere indruk maakt. En dan mag het beeld dus niet volkomen juist zijn, maar het is voldoende zuiver om er conclusies uit te trekken.

De geest ziet de wereld voortdurend. U moegt niet vergeten dat voor velen onder ons, die actief zijn, de wereld zelf en wat daarop gebeurt erg belangrijk is. Niet alleen dat wij uw wereld willen helpen of dat wij u raad

willen geven; dat wij op de hoogte willen blijven, maar ook wel degelijk omdat deze kennis van het heden noodzakelijk is, wanneer een geest overgaat. Wanneer een mens in onze wereld komt, kun je die niet benaderen met voorstellingen uit laten we zeggen de 17e eeuw. Hij zou denken te dromen of in een fantasie-wereld terecht te komen. Je moet onmiddellijk begrijpen, hoe hij in zijn wereld heeft geleefd. Zó moet je hem benaderen en alleen zó kun je die mens helpen. Het gevolg is dan ook, dat er zeer velen onder ons regelmatig steekproeven nemen. U behoeft heus niet te denken dat wij elke voetbalwedstrijd volgen. En als er nu een wedstrijd is van A.D.O. tegen D.V.S. dan zeggen we heus niet: "Dat is nu een bijzondere wedstrijd, daar gaan we kijken!" Het kan net zo goed zijn dat we bij de Volewijkers terecht komen of ergens anders.

Zo nu en dan is het noodzakelijk a.h.w. te onderzoeken wat er gebeurt bij die wedstrijd. Wij moeten zo'n wedstrijd zien op onze manier; wij moeten weten wat ze betekent voor de spelers; wat voor de toeschouwers; op welke wijze daardoor hartstochten worden gewekt, wat voor emoties er bestaan. Want het beeld dat wij van uw wereld kunnen krijgen, is voor ons erg belangrijk.

Natuurlijk zien wij ook onze eigen wereld gelijktijdig. En het is heel vaak moeilijk om deze twee beelden tot één geheel te verenigen. Zijn we nl. in staat om het beeld van onze eigen wereld a.h.w. in overeenstemming te brengen met dat van uw wereld, dan hebben wij een soort stereoscopisch plaatje; er zit diepte in. Wij zien gelijktijdig geestelijke achtergronden en werkingen en stoffelijk gebeuren en reactie. Die twee geven ons een veel dieper inzicht in de mogelijkheden. Wij kunnen de belangrijkheid van factoren t.o.v. elkaar beter afwegen.

Je eigen wereld of datgene, wat veel op je eigen wereld lijkt, wordt heel vaak voor bekend aangenomen. U heeft dat misschien zelf wel eens ondervonden, als u regelmatig langs een mooie straat komt of een heel mooie laan of een mooi standbeeld; u ziet het niet meer; u gaat eraan voorbij en kunt heel moeilijk beseffen, hoe ditzelfde kunstwerk, ditzelfde stukje natuur voor een ander buitengewoon belangrijk is. Op dezelfde wijze kan het voorkomen, dat wij in het beschouwen van geestelijke en stoffelijke achtergronden te veel de nadruk leggen op bepaalde stoffelijke factoren, omdat we de geestelijke factoren als iets vanzelfsprekends beschouwen en niet beseffen hoe sterk de inwerking daarvan op de mens kan zijn.

Een laatste punt: U zult zich ongetwijfeld wel eens hebben afgevraagd, hoe een geest, die als geleider of als een soort engelbewaarder optreedt, de mens ziet. In de eerste plaats is hier altijd sprake van een eenheid van beide gedachtenwerelden. Er bestaat tussen een geleider en zijn sujet altijd een directe binding, die van aura tot aura gaat. Ook indien de geleider zich op een naar menselijke opvatting grote afstand zou bevinden, blijft er tussen deze beiden toch een band bestaan, een soort "pipeline", zoals ook een zilveren koord een uittredende geest met zijn lichaam blijft verbinden. Het gevolg is, dat alle sterke beïnvloedingen en indrukken onmiddellijk kunnen worden vastgesteld. Hierbij ontstaat echter het grote gevaar, dat de aanhoudende concentratie op één persoon op den duur de stoffelijke waarderingen van die persoon de overhand zullen krijgen op het eigen inzicht. Dat is één van de redenen waarom een geleidegeest wel eens wisselt.

Je kunt soms - laten we maar zeggen - als missionaris naar de negers toe gaan en op een gegeven ogenblik zo neger met de negers zijn geworden, dat je in Europa niet meer past. Op dezelfde manier zou je dus met de beste bedoelingen als geest zozeer in de stof werken, dat de stof op den duur belangrijker gaat lijken dan het geestelijk resultaat. Je gaat dan zeggen: "Ja, maar dit is lijden", of "dat is lelijk; dit moeten we uit het leven wegnemen, want dat is zo onaangenaam." En we realiseren ons in het geheel niet meer, dat het juist noodzakelijk is om een zekere geestelijke

weerstand te overwinnen. Het resultaat is, dat bij een langdurig samengaan van een geleidegeest met zijn sujet de stoffelijke voorstelling steeds concreter in de geest wordt afgedrukt.

Als het om een juist beeld van toestanden op de wereld gaat, dan zijn daardoor juist deze geleidegeesten vaak degenen, die in staat zijn stoffelijke impulsen, die wij niet volledig kunnen thuisbrengen, in een voor ons duidelijk beeld om te zetten. Want zij leven vaak zozeer met de stoffelijke wereld samen, dat zij bij wijze van spreken het onderscheid kunnen zien tussen een roos en een margriet; dat zij kunnen zien dat dit koperen vaasje gepoetst is en dat niet; dingen die voor ons minder belangrijk zijn en haast niet opvallen.

Daarom wordt, als het er op aankomt over een bepaalde groep nader gegevens te verzamelen, heel vaak getracht in de eerste plaats met hun geleidegeesten contact op te nemen. De geest ziet de wereld dan dus niet rechtstreeks, maar a.h.w. door middel van een soort televisie-reportage. De werkelijke waarnemers, de reporters, de geleidegeesten zenden elk hun eigen impressie uit en deze wordt door degenen die observeren in één betrekkelijk alomvattend beeld verwerkt, dat een redelijke weergave kan heten uit de stof.

-:-

D I S C U S S I E.

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " het antwoord.

x Hoe speelt u het klaar om in dit medium te komen, dat toch hier in Den Haag en in verschillende plaatsen en op verschillende tijden in Nederland en België spreekt, tussen die millioenen mensen in. Heeft hij een signaal bij zich?

- Kijk eens, wij zijn ingesteld op een ongeveer gelijktijdig werken, dus op gelijke tijden werken met dit medium. Wanneer dit medium begint zich te concentreren - wat meestal gebeurt voor de séance, dus vaak voordat u het ziet - is dat als een soort peilbaken. Ik zou zeggen: het is als wanneer je het aan zou moeten vliegen; u hoort dan maar steeds biep, biep-biep; biep, biep-biep. Dan denk je: Ha; séance. Dan kijk je eens: hoe zit dat in elkaar dat baken en dan herken je daaruit ook: dat is het medium van de O.D.V. in Den Haag. Maar dan komt er een ogenblik van ontspanning. Wij hebben het baken aangepeild en weten nu: er gaat iets komen. Dan wachten we rustig af, want er kan soms wel een half uur overheen gaan, soms wel langer (vooral als zijn sigaret nog niet op is.) Dan wachten we dus op het ogenblik van instelling. En nu krijgen we een heel andere frequentie. In plaats van wat we eerst kregen (een uitzending), krijgen we nu een absorptie a.h.w. We letten nu eigenlijk op de hiaten, die er vallen in de voor ons regelmatige uitstraling. Wáár dat is, hebben we al eerder aangepeild; maar dáár worden we a.h.w. naar toe gezogen. Dan kunnen we natuurlijk zeggen: "Dat doen we niet." Maar er is een samenwerking tussen ons en het medium. Het gevolg is dus, wanneer die invloed optreedt en wij daaruit ook weer het medium kunnen definiëren, dat wij niets anders hebben te doen, dan de spreker van de avond a.h.w. daarheen te laten gaan. En dan gaat hij meestal met een paar vrienden samen en bewerkstelligt zo niet alleen een inbeslagname maar tevens een zekere bescherming. Van dat ogenblik af hebben wij het medium in bezit. De tijd die nodig is van het ogenblik van instelling tot het ogenblik van in bezitname kan verschillen, maar ligt bij dit medium voor ons tussen de tien en de dertig seconden.

x Dus waar hij zich bevindt, doet niet ter zake?

- Neen, omdat wij het medium niet zien, maar a.h.w. door signalen of - als u zeggen wilt - door gedachten met elkaar in contact staan, hetgeen onafhankelijk is van ruimte en tijd. Vergeet niet, dat de geest zich verplaatst door het richten van haar belangstelling. Wanneer dus het medium morgen op Saturnus een lezing geeft en wij weten: dit is het medium, dan weten we niet eens dat het Saturnus is. Maar dan gaan we daar op af en pas wanneer we het medium bereiken, zeggen we: "Hé, dat is een andere omgeving." Dan kunnen we dat constateren.

Verder is het natuurlijk - en dat is wél weer een soort zien - voor ons heel gemakkelijk uit de concentratie op te maken waarvoor dat medium dus zo dadelijk in trance zal gaan en daarbij heel vaak ook nog waar het precies gebeurt. Zijn wij er eenmaal, ach, dan wordt er een soort volkstelling gehouden en dan gaat degeen, die in beslag neemt, inleiden en in die tijd - dat is ongeveer drie to vijf minuten - wordt even afgetast: wat hebben wij voor een publiek? Waar zijn we? Hoe is de sfeer? En aan de hand daarvan wordt dan verder bepaald hoe we zullen werken.

x Bestaat er ook enige voorkeur om naar andere mediums te gaan?

- Kijkt u eens, als u regelmatig met zomervacantie gaat en u hebt één bepaald pensioenjetje in een buurt waar u graag komt, dan is de kans heel groot dat u altijd in dat pensioenjetje terugkomt, want daar weet u precies hoe alles gaat en het bevalt u daar. Zo is het bij ons nu met een medium ook. Wij hebben dus een zekere voorkeur. Wij hebben geleerd: met dit medium kunnen we werken. Wij weten op den duur: dat medium is voor ons zeer belangrijk, omdat we daardoor een vlotte uiting kunnen krijgen. Het is dus logisch dat wij langzamerhand, zoals u van te voren plaatsen reserveert, a.h.w. ons medium reserveren.

Er kunnen ook andere mediums zijn, die ons een mogelijkheid bieden.

Dan zullen wij ook daar spreken, als wij menen dat het past. Maar er is dus één medium, dat speciaal voor onze vereniging zullen we maar zeggen, voor onze groep is gereserveerd. Dat is hier in Nederland.

Wij hebben er nog een stelletje: Wat dat betreft, lijken we op de hotelmagnaat Hilton. We hebben overal wel een of ander hotel voor ons geestelijk werk staan. Maar we hebben dus een voorkeur voor afgesloten mediums, omdat we met dezen nu gemakkelijker kunnen werken en door andere geesten daar minder in gehinderd worden; er zullen minder moeilijkheden ontstaan, enz.

Op die manier werken wij dus met dit medium. Maar dat een ander medium op een gegeven ogenblik voor ons belangrijk zou kunnen zijn, dat is zeker waar. In die gevallen zullen wij ons ook daardoor uiten. Maar ja, het is voor ons niet prettig b.v. om in een medium door te komen, dat te eng is. Dan krijgen we de "broeder- en zustersfeer", die over het algemeen - als u me toestaat dit op te merken - wel eens doet denken aan een zeker suikerbieten-derivaat, niet al te goed gereinigd!

Het is erg moeilijk om daarin te werken. Als u gaat zwemmen, dan zwent u het liefst in prettig water met een goede temperatuur en dan gaat u niet worstelen met stroop en u gaat ook niet in een zee met veel golfslag zwemmen. Zo is het bij ons ook. Als het nodig is, zullen we eventueel een stroopbad op de koop toe nemen of zullen met alle genoegen en met een grote ploeg erbij om te helpen, worstelen tegen de golfslag. Maar voor ons zijn de belangrijkste mediums, die waarin we een zekere gelijkmatigheid kennen. Er zijn er hier in Nederland inderdaad wel een paar, die we ook gebruiken, maar die we - om de een of andere reden, ik wil er niet verder op ingaan - op het ogenblik niet voor het werk van de Orde kunnen gebruiken, tenminste niet voor het openbare werk.

x In het begin van uw toespraak was er een zin, die ik niet goed begreep. U had het over de trillingen, die u waarnam als partikels van kracht. En toen zei u: "Er werden soms partikels kracht gevormd en andere afgestoten." Ik kan me niet goed voorstellen, hoe partikels van kracht gevormd worden.

- Ja, kijk eens, als ik u dat ga vertellen, dan moeten we ons wel heel erg ver in de atoom-chemie verdiepen. Maar laat ik u dit vertellen: er bestaan kleinste deeltjes (noemt u ze voor mijn part partikels), die in wezen zelf energie zijn en dus geen materiële eigenschappen bezitten. Nu hebben we een baan; waarlangs een electron zich beweegt. Dat electron heeft op een gegeven ogenblik een vermindering van snelheid ondergaan. Daardoor ontstaat in het atoom een soort zuiging. Het resultaat is dat aan de buitenkant, in de buitenste baan dus, een soort leegte, een soort lacune kan ontstaan. Er worden dan uit verschillende kleine partikels (of soms aanwezige vrije electronen) de belangrijke delen aangetrokken en die volgen dan de buitenste banen van het atoom. De andere electronen verspringen dan zeer snel van baan, terwijl het vertraagde electron (meestal dat van de binnenste baan, want dat heeft de grootste remming) uit zijn baan vliegt. Dat wordt door de kern uit zijn baan geworpen. Het zou daarbij kunnen stoten tegen één van de andere electronen. Wat we dan overhouden is niet stabiel;

dan wordt er nl. wel gecompenseerd naar niet meer op de binnenste baan. Het resultaat is dat er één baan is, waarlangs twee electronen zich bewegen. Het gewicht en de eigenschappen van het atoom blijven wel gelijk, maar er volgt een veel snellere wisseling van electronen dan normaal het geval is. Daar gaat het dus eigenlijk om. Nu is het aantrekken - zegt u dan maar van electronen, als dit voor u gemakkelijker te begrijpen is - in het atoom plus het uitstoten van electronen door het atoom of het uiteenvallen in kracht van electronen (dat kan nl. ook nog, dat ze uiteenvallen, zoals er een planeet- gordel rond de aarde bestaat, doordat er een planeet uiteen is gevallen bij wijze van spreken, maar dan met een compensatie), dan kunnen wij dit zien. Er ontstaat daardoor zekere fluctuaties, welke wij dan trilling willen noemen. In feite is het een zekere wijziging in zeer kleine krachtvelden. Deze is voor ons waarneembaar. Kunt u nu begrijpen waar het om gaat?

x U zei, dat de geest als regel de wereld ziet. Hoe bedoelt u dat? Ik bedoel, is dit voor de verder gevorderde geest het geval of ook voor de anderen? En is dan dit zien verschillend?

- Neen. U heeft waarschijnlijk mijn inleiding niet helemaal goed kunnen volgen. Door mij is nl. gesteld, dat elke geest de wereld kan zien, maar dat hij die alleen ziet aan de hand van associaties. Dat wil dus zeggen, dat er niet een onmiddellijke visuele waarneming optreedt, maar dat ten gevolge van uitstralingen en variaties van krachttrillingen en wat dies meer zij op aarde een associatie wordt gewekt, waardoor een beeld ontstaat. Dat is voor elke geest evenzeer mogelijk. Ben je nu vlak bij de aarde, dan weet je nog precies hoe het er allemaal uit ziet en krijg je dus een praktisch perfect visuele perceptie. Je gaat het je precies zo voorstellen, als een mens op aarde dat ziet. (Dat is het geval voor de meeste mensen, wanneer ze hun eigen begrafenis zien, bijvoorbeeld). Dat ligt dus nog heel dicht bij de werkelijkheid. Hoe verder je van de wereld af komt te staan, hoe groter de afwijking kan zijn van hetgeen een mens op aarde visueel vaststelt. Die afwijking kan dus gaan tot ongeveer 1/5-en dan hoofdzakelijk in verschil van details. De wijze waarop u zelf geleefd heeft, de wijze waarop u streeft en denkt, bepaalt echter de wijze waarop u associëert. Het gevolg is, dat het beeld ook daardoor beïnvloed en gedeeld kan worden.

x Dat is ook op aarde zo.

- Ja...op aarde is dat ook wel zo. Maar op aarde kun je toch zeggen dat de visuele perceptie op zichzelf, uitgezonderd als er afwijkingen aan het oog bestaan, praktisch goed is. Als er tien mensen zijn, kunnen ze alle tien hetzelfde zien, maar ze zullen zich misschien niet alle tien hetzelfde herinneren. Dat is weer een andere kwestie. Dus daar komt het associatief denken bij te pas.

x Als je tien mensen bij elkaar hebt en je vraagt: "Hoe groot zie jij de maan op z'n hoogst?" Dan zegt de één: zó groot en de ander zó groot.

- Ja, het eigenaardige is, dat ze allemaal hetzelfde bedoelen; ze interpreteren het dus alleen anders. Dus daar komt inderdaad ook wel interpretatie bij te pas. Maar vergeet niet, nu komen we op een ander terrein; niet meer dat van het zien maar dat van de bewustzijnsfactoren, die ontstaan als gevolg van het zien. Het zien op zichzelf is voor elke mens ongeveer gelijk. Daarbij valt alleen op te merken, dat de snelheid van het gebeuren het voor de mens dikwijls onmogelijk maakt om het totaal van het gebeurde bewust te zien. Om dan het zuivere beeld terug te krijgen moet je teruggaan tot het onderbewustzijn, waarin de visuele indruk wel foutloos is vastgelegd.

x Van de film sprekend zei u, dat u eigenlijk een wit beeld ziet. Ziet u dus eigenlijk dat, als u de gedachten van de toeschouwers op-

neemt?

- Neen, juist als je die uitschakelt. Nu moet u eens luisteren. Ik heb daarbij gezegd: Dat ligt aan de projectiemethode. Er bestaan projectiemethoden, waarbij het beeld wordt vertoond en in de tussenpauzen a.h.w. even wit licht straalt en er zijn beelden, die met een vlinder werken en waarbij dus het doek tijdelijk zwart is. Maar in beide gevallen is de tussenpauze zó groot als, of nog groter dan de vertoningsduur van elk beeldje afzonderlijk. Voor ons bestaat niet het optisch bedrog, dat u onbewust beïnvloedt. Als gevolg daarvan zien we alle fasen. Daar komt het op neer. En daarom kan het doek voor ons nooit een redelijke samenhang geven. Wanneer wij naar een televisiebuis kijken, zien we niet een beeld zoals u, maar wij zien verschillende graden hardheid van straling, waardoor een verschillend fluoresceren van de binnenlaag optreedt, laat ik het zo maar zeggen. Maar het voegt zich niet samen tot een beeld. Wij bezitten niet een oog, dat nu eenmaal een zekere traagheid van opname heeft en juist daardoor vertellen kan in beeld. Laat ik het zo maar zeggen. En willen wij dus weten wat het alles betekent, dan moeten wij de gedachten van de mens volgen en zijn interpretatie van het geziene kan daaraan voor ons een zekere inhoud geven. Maar ja, dat is natuurlijk wel lastig, want als je nu een liefdesfilm hebt en er zit een jongeman, dan denkt hij op een gegeven ogenblik niet aan het filmverhaal maar aan het meisje, dat naast hem zit en dan wordt het wel eens erg verward. Of er is een film, waarin vermoord wordt en er zit een dame rustig door te danken aan sienstampot. Dat verwart de zaak. Ik hoop dat het duidelijk is.

x Maar als je als geest je helemaal hebt afgewend van de aarde, krijg je er dan toch nog indrukken van?

- De indrukken, die van de aarde komen en dus niet van stoffelijke gaardheid zijn of daarmee samenhangen, b.v. emoties, bepaalde gedachten-impulsen van hooggeestelijke inhoud dringen door tot een sfeer en zijn daar dus concreet. Hier zijn ze praktisch abstract, maar daar zijn ze concreet. Maar wil je de wereld waarnemen, dan betekent het wel degelijk dat je je op die wereld moet instellen.

x Zoals u dat nu doet.

- Ja, in zekere zin.

x In welk opzicht is zo'n emotie concreet. Wekt zij daar dan beelden door associatie?

- Laten we nu eens aannemen dat u met een bijl wordt losgelaten op een stuk hout en u begint te hakken. U hakt er een beeld uit. Dan is het zeer goed mogelijk dat het beeld niet zichtbaar is. Men ziet niet waarin u hakt. Degenen, die nu dat hout kunnen zien en niet u met uw bijl, die zien een beeld ontstaan. Concreet dus. De anderen, die echter alleen uw beweging zien, die zien een reeks van bewegingen, waardoor zij zich misschien een beeld zouden kunnen voorstellen, maar het beeld zelf zien zij niet. Dan is het bij ons dus zo: wanneer u een emotie heeft, dan wordt daarmee inderdaad iets geestelijk vastgelegd. Er wordt dus een vaste vorm gegeven en die is voor ons direct waarneembaar, maar voor u is ze van een te fijn gehalte, zullen we maar zeggen. U ziet dus wel wat die emotie aan begeleidingsverschijnselen veroorzaakt, u ziet de beweging eromheen, maar de emotie zelf ziet u niet. Deze wordt nu juist weer voor ons concreet, terwijl dat, wat er omheen hangt, de tranen of de zenuwachtige giechellachjes of wat dan ook, voor ons weer absoluut niet bestaat.

x En dus hebben in uw wereld de verschillende emoties verschillende vormen?

- Inderdaad. Zelfs één emotie kan heel veel verschillende vormen hebben. Net zo goed als marmer duizend verschillende vormen kan krijgen door de hand van de beeldhouwer of de architect, die ermee werkt.

- x Zou u 'er eventueel iets op tegen hebben als een intelligentie buiten de O.D.V. gebruik wenst te maken van het medium?
- Dat ligt eraan. Indien wij de zekerheid hebben dat daaruit voor het medium en voor ons werk geen schade voortvloeit, laten wij dat heel graag toe. Wij hebben verschillende malen gastsprekers. Soms wordt dat vermeld en zijn ze er op ons verzoek. Soms is dat in een zaal en dan vinden wij het prettiger om het niet direct te vertellen. In andere gevallen is het een verzoek dat ons wordt gedaan. En dan geven we er alleen onzerzijds vaak een commentaar bij, opdat ons standpunt met dat van de spreker vergeleken kan worden. Dat lijkt ons billijk. Maar op zichzelf is het dus niet zó, dat slechts een lid van de Orde door dit medium kan spreken.
- x Dus alleen als u daarin toestemt. U hebt dus een zeker recht op het medium?
- In de zin van een contract. Het medium vertrouwt ons; wij vertrouwen het medium. We weten a.h.w. wat wij aan elkaar hebben. Het medium is op zijn manier voorzichtig. En dat kan ik begrijpen, want op den duur leert men, welke risico's er nu eenmaal vastzitten aan inbeslagname. Het medium laat ons toe dit medium te gebruiken, als wij onzerzijds er voor instaan, dat het medium er geen schade van heeft. Het betekent dus, dat wij geestelijk gezien van het medium op diens eigen verzoek een soort protectoraat hebben gemaakt.
- x Hij wordt dus afgeschermd?
- Ja. Dus het medium kan zijn geestelijke en occulte kwaliteiten gebruiken, indien hij dat wenst, maar anderzijds wordt er door ons zorg voor gedragen, dat het nooit kan worden overrompeld. Dat "nooit" is natuurlijk een beetje sterk gezegd, maar laten we zeggen "bijna nooit".
- x Mag ik nog iets vragen over een punt, dat me eigenlijk al jaren niet duidelijk is, als u spreekt over trillingen? Eerst even een vraag: Heb ik het juist begrepen, dat het constateren dat u doet - laten we het noemen: het zien - afhankelijk is van het al of niet aanwezig zijn van trillingen?
- Dat is eigenlijk niet heel juist uitgedrukt. Wij gebruiken hier het woord "trilling". Maar een trilling vraagt een tussenstof. En het woord "trilling" kan gebruikt worden om een grafisch vast te leggen fluctuatie in een veld uit te drukken. In deze zin: ja. Dus in de zin van: een fluctuatie van krachtsverhoudingen, onverschillig van welke geaardheid, met of zonder tussenstof. En dat is gebaseerd op het feit, dat in de cosmos zelf twee velden bestaan, die t.o.v. elkaar langzaam verschuiven. Deze velden zijn de vaste waarden. En in die vaste waarden kunnen fluctuaties optreden, welke dan voor ons kenbaar worden. De wijze, waarop ze voor ons kenbaar worden, is voor een groot gedeelte afhankelijk van onze eigen structuur, de sfeer waartoe wij behoren en kan anderzijds natuurlijk beperkt worden door de wijze, waarop wij onze aandacht richten. Wij kunnen even goed als u, die - wanneer u druk aan het werk bent - misschien de huisbel of de telefoon niet hoort, ook wel eens iets niet horen, dan wel ergens aan voorbij gaan. Wij kunnen door concentratie dus een zeker iets uitschakelen. In deze zin kunnen we over trilling spreken.
- Dat echter over trilling wordt gesproken en vooral in deze milieu's veel wordt gesproken, is duidelijk. Er is nl. een soort trillingstheorie. Deze stelt, dat alles trilling is. Op zichzelf is dat natuurlijk onjuist. Maar goed, dat is een aannemelijke verklaring voor enorm veel verschijnselen. En zeg je nu tegen iemand: "Wij zien door middel van veldfluctuatie," dan vragen zij zich af: "Waar praat hij over?" Maar zeg ik "trillingen", dan denken ze onmiddellijk aan iemand, die zit te sidderen en te klappertanden van de kou of van iets anders staat te bibberen en te trillen. Dan zeg ik: Ja, dat kan ik me voorstellen. In feite is er dus sprake van een fluctuatie van veldverhoudingen, on-

geacht de wijze, waarop deze tot stand wordt gebracht. Hetzij door een wijziging van moleculaire structuur of beweging, hetzij door een wijziging van krachtafgave in atomaire of moleculair verband, hetzij zelfs door een variant van de optredende kleinste delen, die t.o.v. elkaar ook verschillende ladingen kunnen hebben en daardoor ook weer een eigen verschillende verhouding scheppen. Het zijn hier als het ware eilandjes in de grote krachtvelden, die telkens weer een andere betekenis hebben. Die tegenstelling is weer waarneembaar, maar is niet vast. Dus ook deze fluctueert weer. De verandering kan klein zijn; zij kan bij wijze van spreken de negatieve of de positieve waarde van één electron betekenen (het ligt er maar aan in welk continuum wij ons bevinden), maar dat is waarneembaar, dat is afleesbaar. Daarom gebruiken wij eenvoudigheidshalve het woord "trilling", dat ons vele - voor de meesten toch niet begrijpelijk - verklaringen bespaart. Ik hoop dat ik al een eindje verder ben gekomen met de beantwoording, maar vraagt u verder.

x Waar ik eigenlijk naar toe wil is dit: als we bij de benaming "trilling" blijven, komt het ten slotte neer op een zich t.o.v. elkaar bewegen van kleinste deeltjes, hoe wij die ook willen noemen. Dus niet t.o.v. een omgeving, want dan zou er een stroming zijn. Indien we spreken over kracht, veronderstel ik op dezelfde wijze dat kracht bestaat uit kleinste deeltjes. Het kan niet "niets" zijn; er moet "iets" zijn.

- Ja, toch kan het "niets" zijn. Maar goed, dat wordt te ingewikkeld om dat hier precies duidelijk te maken. Kijk eens, "niets" kan een potentiële kracht hebben. Laten we het zo stellen: als ik een bergtop heb, die aan een berg vastzit, dan heeft hij toch ook een potentiële kracht van plaats, die niet waarneembaar is. Dus deze is "niets" uit het standpunt van waarneming, tot het ogenblik dat die top in beweging wordt gebracht t.o.v. de rest van de massa. Dan heeft hij wel de gelijk arbeidsvermogen van beweging.

- x Ja, maar dat is wat anders.

- Neen, dat is niet iets anders. Ik wil daar maar mee zeggen: Je zou je dus een toestand kunnen voorstellen, waarbij geen uiting aanwezig is.

x Is de top niet te constateren of wel te constateren?

- Het niet-geuite is voor ons alleen te constateren; als het een permanente straling heeft, die een contrast vormt t.o.v. andere permanente waarden.

x Maar een straling bestaat uit trillingen?

- Een straling kan worden herleid tot trilling, ofschoon zij dat lang niet altijd is. Niet elke straling is een trilling; niet elke trilling is een straling. Men verwacht die dingen heel vaak. Om de doodeenvoudige reden, dat een straling meestal een reeks van partikels of kleinste delen bevat, of dat nu ionen zijn of protonen of wat anders, electronen, dat maakt niets uit, neutronen, neutrino's, er is een straling. En men zegt: Dat gaat regelmatig. Door die regelmaat worden trillingen opgewekt. Maar we kunnen ons ook voorstellen, dat er b.v. één neutron wordt afgeschoten, niet meer. Dan krijgen we hetzelfde verloop als b.v. bij een kanonskogel. Die zal wel een zekere trilling opwekken, maar die trilling staat in geen enkele verhouding meer tot de eigenlijke straling en dan alleen als het in een tussenstof gebeurt. Doen we het in een volledig vacuüm, dan zal dat neutron alleen op de plaats van inslag een effect wekken. En die inslag kan dan een trilling zijn, maar kan ook een vermeerdering van potentie of een vermeerdering van krachtafgave betekenen, zonder dat er een trillingsverschijnsel aan te pas komt. Ik hoop dus dat we hier niet de verwarring krijgen, die zegt: Ja, straling en trilling zijn eigenlijk precies hetzelfde. Theoretisch is er een zeer groot verschil en als we dan spreken over de grote cosmische waarneembaarheid van bepaalde

dingen, dan komen we op een terrein terecht waar we ze niet meer met elkaar kunnen vereenzelvigen. Het is een tamelijk lastig onderwerp, dat weet ik. En ik kan er mijnerzijds nog dit bij opmerken: Het is praktisch onmogelijk om u iets duidelijk te maken van hetgeen wij "zien" - als u het zo mag noemen - in onze eigen werelden. Alleen aan de hand van associaties, dus beelden die nog refereren aan stoffelijke toestanden en waarden, kunnen we u enigszins een indruk geven. Het is onmogelijk om u duidelijk te maken, hoe een veld op zichzelf - of u dat wilt zien als een magnetisch veld of een statisch veld, dat maakt weinig uit - eigenschappen kan hebben en waarneembaar is alleen doordat het een contrast vormt t.o.v. iets anders. In de praktijk mag dan ook wel worden gesteld, dat alles - onverschillig of het nu straling is of trilling of wat anders - alleen waarneembaar wordt door het contrast. Dus een trilling kan alleen herkenbaar worden t.o.v. iets, dat in rust is. En het is dus deze reeks van verschillen - tussen twee waarden altijd - die ook voor ons waarneembaar en hanteerbaar zijn, ook bij onze beschouwing van de wereld.

x Krijgt u dat bij spiegelbeeld?

- In zekere zin zou men dat kunnen zeggen. Maar aangezien een spiegelbeeld bruikbaar is, zoals de dames hier ongetwijfeld weten ter correctie van de werkelijkheid, is dat niet zo belangrijk.

-:-

Tweede gedeelte.

x Wekken de emoties van de mens op aarde in uw wereld vormen? Bedoelt u met vormen zo iets als de theosofie aangeeft als gedachtenvormen? En zijn er bepaalde standaardvormen (ongeacht de variaties daarop), welke voor bepaalde emoties gelden, zoals b.v. in de theosofie bepaalde hoofdkleuren een vaste betekenis hebben?

- Het is natuurlijk niet zo, dat hartstocht altijd een tafel is en woede altijd een stoel. Als u in deze zin de vorm tracht te vertalen, bent u fout. Met vorm wordt alleen bedoeld een vast en waarneembaar iets. Er is dan niet zoeer sprake van een eenheid van vorm, maar eerder - laten we zeggen - van materiaal. Dat wil zeggen, dat woede duizend-en-één verschillende vormen kan verwekken, maar dat al die vormen als grondstof zo iets hebben b.v. als arduin. (Hooit van arduin gehoord? Dat zijn die mooie dingen waar ze grafzerken uit maken.)

x Stoepsteen.

- Ja, uitstekend. Er is dus in zekere zin een overeenkomst met de vaste kleuren, die u aanhaalt van de theosofie. Overigens zijn ook deze kleuren betrekkelijk. Ik bedoel, het zijn geen stoffelijke kleuren, maar het is iets, dat het best als kleur wordt aangeduid. Je zou kunnen zeggen, dat de geaardheid van "de vorm" woede, de emotie woede dus, verschillend kan worden geïnterpreteerd. Zij kan worden geïnterpreteerd met een mooie kleur en met een lelijke kleur. Maar de grondstof blijft hetzelfde. Met vorm wordt bedoeld: waarneembaar in onze wereld. En dat de vormen, waarover ik spreek, in onze wereld nu eenmaal iets anders zijn dan in de uwe, dat zult u naar ik hoop wel kunnen aannemen. Er is dus niet sprake van een vaste vorm maar wel van iets, dat in vergelijking tot de toestand van onze wereld vorm zou kunnen worden genoemd.

x Waar uw "zien" met zoveel in verband staat, waarmede ook onze natuurkundigen zich bezighouden, vraag ik mij af, of er door de wetenschap aan uw zijde met evenveel kracht aan gewerkt wordt om datgene te ontwikkelen en tot oplossing te brengen, waarop de aardse parapsychologie zich zo toelegt.

- x Onzerzijds wordt er natuurlijk wel aan meegewerkt bepaalde parapsychologische problemen langzaam maar zeker op te lossen of - wat belangrijker is: - het onderzoek in een nieuwer en juistere richting te leiden. Gezien echter het feit, dat de parapsycholoog is of tracht te zijn wetenschapsmens, dienen we hier met de nodige voorzichtigheid te werk te gaan, daar een wetenschapsmens slechts door een geleidelijke ontwikkeling kan komen tot een nieuwe ontdekking, maar bij een totaal nieuwe ontdekking vaak a priori tot een verwerping overgaat.
- x Het heeft betrekkelijk niets te maken met het onderwerp. Maar omdat u over geleidegeesten sprak, alsof zij niet tot de O.D.V. zouden kunnen behoren, zou ik dit toch graag willen weten. Behoren zij tot een groep, als geheel, van geleidegeesten?
- Iemand kan tot de O.D.V. behoren en optreden in nevenfunctie als geleidegeest. Daartegen is in het geheel geen bezwaar. Niemand heeft iets gezegd, dat daarmee in strijd is. Maar geleidegeest zijn is niet het behoren tot een groep, maar het vervullen van een zending of functie, ongeacht uit welke grond of oorzaak men deze functie op zich neemt. Er is verder niet met zekerheid te zeggen, of een geleidegeest gedurende het gehele leven van een stofmens diens geleidegeest zal blijven, dan wel dit slechts voor een korte periode is. Er kan wel worden aangenomen, dat indien een lid van onze Orde in de geest als geleidegeest optreedt, dit in een secundaire functie is, waar de Orde in de eerste plaats streeft voor het totaal der mensheid, daarnaast pas voor een enkel individu. Is dit voldoende?
- x Heeft iedere mens een geleidegeest?
- Bijna iedereen. Het kan wel eens zijn, dat je toevallig zonder zit, maar dat tekort wordt vaak weer aangevuld. Dat ligt voor een groot gedeelte ook aan jezelf, aan je eigen wijze van leven. Maar het is niet zeker, dat ieder mens een geleidegeest heeft.
- x Is hier ook sprake van aantrekking?
- In zekere zin. Over het algemeen heeft iemand een geleidegeest, omdat er een band bestaat. Deze band kan zijn: liefde of haat uit een vroegere bestaansvorm; het kan ook zijn het volmaakte parallel lopen van geestelijke ontwikkeling, dan wel het gelijktijdig nastreven van hetzelfde doel.
- x U zegt: haat.....?
- Dat is toch heel logisch, waarde vriend. Kijk eens, op aarde is het zo: als je iemand voldoende haat, dan loop je hem met een slagermes achterna. Maar als je een geest bent, dan kun je geen slagermes hanteren, dan probeer je voortdurend iemand de verkeerde ideeën in z'n hoofd te brengen, zodat hij alle stonmititeiten uithaalt, die een mens uit zichzelf niet zou uithalen. Dat zijn er niet zoveel, maar het helpt toch nog altijd om zo iemand nog een klein beetje meer in de purée te helpen.
- x Ik dacht dat er geen haat bestond aan gene zijde.
- Dan heeft u het toch mis. Ze bestaat niet in de lichte sferen. Maar er zijn ook nog andere sferen dan lichte. Uit alle sferen kunnen geleidegeesten optreden.
- x Maar als er nu inderdaad zo'n geleidegeest je achtervolgt met haat, word je dan niet beschermd?
- De geleidegeest, neen.
- x Neen, neen, niet de geleidegeest.
- Neen. U wordt daar niet tegen beschermd, tenzij dat anderen u zo zeer goed gezind zijn, dat ze trachten de invloed van een dergelijke kwade geest te verminderen. Onthoudt u echter dit: een demonische of slechtwillende geleidegeest kunt u alleen bezitten, indien tussen de zwakke punten van uw eigen wezen en die geest een zekere overeenkomst bestaat. Er moet een bindende factor zijn. Zo zou het ook kunnen zijn, dat een wederzijdse haat bestaan heeft en dit onderbewust in u

voortbestaat en deze haat een continuering van de achtervolging van de geleidegeest mogelijk maakt.

x Een overwinning van die punten zou dus een bevrijding van die geleidegeest kunnen betekenen?

- Althans voor u van die geleidegeest. Of het voor die geleidegeest zelf een bevrijding is, ligt aan haar eigen standpunt, niet aan het uwe.

x Ja, maar je zou je ervan willen bevrijden....

- Stel u dan anders in, dan heeft u er geen last meer van.

x Is het mogelijk, als wij iemand of velen iets duidelijk willen maken, de welwillende hulp van een geest in te roepen en wordt die hulp dan gegeven?

- Het is altijd mogelijk om de hulp van een geest in te roepen. Naarmate je meer definiëert welke geest je moet helpen, zal het moeilijker worden om de hulp van die geest te krijgen. Indien u echter in een goede bedoeling aan één mens of aan velen iets duidelijk wilt maken en u zich daarbij wendt tot de goddelijke kracht of zeer in het algemeen tot de lichte geesten, dan is de mogelijkheid zeer groot, dat de door u gewenste hulp u inderdaad wordt gegeven.

x Is het juist, dat wanneer wij bedroefd zijn over het overgaan van een geliefde, deze als geest deze droefheid opvangt en ook bedroefd wordt?

- Dat ligt er natuurlijk helemaal aan. Maar zeg, dat die geest zelf nog niet in het licht staat en dus geen juist inzicht heeft in de betekenis van uw droefenis, dan is het zeer goed mogelijk, dat hij juist daardoor aan u gebonden blijft en dus niet in staat is zichzelf van u te bevrijden om verder te gaan.

x Is het juist, dat een geest er soms genoeg in scheidt om een spreker of leraar bij te staan? De spreker wordt zich soms bewust dat hij "de geest" heeft en geeft met een helderheid, die hemzelf verwondert zijn lezing of mening. Houdt dit misschien ook verband met het feit, dat een spreker de merkwaardige ervaring beleeft, dat het lijkt, alsof hij zichzelf op een afstand hoort spreken, dus a.h.w. lijkt uitgetreden?

- Dat laatste geval zou alleen voorkomen, als er sprake is van half-trance. Wat betreft het prettig vinden of leuk vinden om iemand bij te staan, het is nu niet dat we zeggen: "Kom, jongens, er is een leraar bezig, laten we eens een lolletje hebben, laten we hem helpen." Het is eerder zo, dat als het werk van een leraar waarachtig is en wij menen, dat met deze overtuiging iets goeds is te bereiken, wij altijd bereid zijn om zo iemand te helpen. Is dan de persoon zelf ontvankelijk genoeg voor de invloeden die wij geven, dan spreken wij b.v. inspiratief, hetzij zoals reeds gezegd in een half-trance, waardoor inderdaad zijn eigen denkbeelden veel duidelijker worden gerangschikt, zijn eigen stof veelomvattender en helderder kan worden behandeld, terwijl gelijktijdig bepaalde elementen in zijn betoog en lezing worden ingevoegd, die niet aan hemzelf behoren, maar die ter bevordering van bepaalde geestelijke stromingen belangrijk zijn.

x Het zien, zoals de geest de wereld ziet, wijkt in zoverre af van hetgeen de mens ziet, dat de mens daarvoor het optisch vermogen gebruikt, terwijl de geest werkt met het opnemen van fluctuaties van trilling. Maar het zien op zichzelf betekent nog niet zoveel. Waar het opaan komt is het begrip, dat men uit het geziene verkrijgt en hoe men dat verwerkt. Ik begrijp dat dit een kwestie van associaties is en degenen, die pas zijn overgegaan, hebben nog een associatievermogen, dat praktisch gelijk is aan dat, wat verbonden is met optische waarneming. Maar ik geloof, dat de innerlijke betekenis van het zien stijgt met het stijgen van de geest. Is dit juist?

- Laten we het eerder zo zeggen: Naarmate de geest verder stijgt,

zal zij nog wel voortdurend de beschikking hebben over het totaal van haar indrukken en herinneringen van vroeger, maar zij zal dit op een andere wijze gaan interpreteren. Zij kijkt dus meer naar de hoofdzaken en minder naar details.

Vrienden, u moet me niet kwalijk nemen dat ik er even doorheen geraced ben of gesjeesd, hoe u dat wilt zeggen, maar ik had nl. zelf ook nog de bedoeling iets te zeggen. Mag ik daar nu aan beginnen?

DE GEEST ZIET DE WERELD.

Als die geest de wereld bekijkt, dan heeft ze ongetwijfeld haar eigen opinie over datgeen, wat er op de wereld gebeurt. Er zijn vele dingen, die mij van een geestelijk standpunt wat vreemd voorkomen. U zult me niet kwalijk nemen, als ik daarvan er een paar opsom.

Zo valt het ons b.v. op, dat de meeste mensen een reuze haast hebben om ergens te komen waar ze niets te doen hebben. Een ander opvallend punt is, dat mensen meestal dan bewogen religieus zijn, als ze niet van plan zijn naar die stellingen te leven, die ze op dat ogenblik zo intens belijden.

Opvallende verschijnselen zijn verder de neiging van de mens om de beelden en voorstellingen van een ander tot zijn eigene te maken. Het is alsof de mens geen vertrouwen heeft in zijn eigen denk- en waarnemingsvermogen en dus liever de interpretatie van een ander accepteert. Een voorbeeld daarvan kan ik u misschien moeilijk geven, maar u heeft misschien wel eens iemand meegemaakt, die over een concert zijn mening niet wilde zeggen, voordat hij de recenties had gelezen. Op een dergelijke wijze vervreemt de mens zich van de werkelijkheid.

Als wij in de geest zien, zien wij weliswaar niet precies zoals u ziet, maar wij krijgen toch wel degelijk een concreet beeld. Dat concrete beeld is gelukkig niet van humor ontbloot, maar het stelt ons aan de andere kant toch voor grote vragen. Wij zien op een gegeven ogenblik dat voor de mens de noodzaak bestaat zich vrij te maken van enkele beperkingen. Dat kunnen stoffelijke beperkingen zijn; het kunnen ook psychische beperkingen zijn. Wij weten dat de mens daartoe het vermogen heeft. Wij trachten hem de kracht te geven, waardoor hij hierin zal slagen. Maar de mens ziet eenvoudig niet in, dat dit noodzakelijk is en blijft ongeacht de nieuwe visie, die wij hem geven t.a.v. vele verschijnselen van zijn eigen wereld stoer en strak vasthouden aan zijn eigen concept.

Ik vraag mij af, of het voor de mens niet beter zou zijn te zien, zoals de geest dat doet. Per slot van rekening, wij kijken altijd in de eerste plaats naar de stemming, wij kijken naar de intentie. Het is voor ons meer van belang dat een mens ten goede streeft, dan dat hij goed doet. En elk streven wordt voor ons belangrijker naarmate het intenser in de mens bestaat. Wij associëren de stoffelijke beelden haast automatisch met een daadbehoefte.

Bij de mens is het precies tegengesteld. Als je een voetbalwedstrijd ziet, dan blijkt de daadbehoefte van een groot aantal mensen alleen te zijn: na afloop onmiddellijk naar huis te gaan om te kijken, of ze wat hebben in de voetbaltoto. Wanneer je mensen naar de kerk ziet gaan, zou je zeggen: Het moet hun toch een behoefte zijn om eerst in de wereld God te zien en dan dankbaar te erkennen, dat Hij dit alles heeft geschapen. Integendeel, je ziet ze over het algemeen kwebbelend over elkaars hoedje en jasje gaan, waarbij ze elkaar nog even te schande maken door enkele geziene schandaaltjes - laten we zeggen - auditief kenbaar te maken voor een ieder die er interesse voor heeft, waarop ze vervolgens de kerk binnenstappen en beginnen te galmen van "Here, Here." Ik vraag me af, of een mens die dit werkelijk zou kunnen zien

zoals het is - dus van uit het innerlijke - niet een klein beetje onpasselijk zou worden van deze overdaad van huichelarij? Het is voor de mens misschien gemakkelijk dat hij het geestelijk zien, dat wij bezitten, nog niet heeft. Want het zou hem vaak moeilijk vallen in zijn eigen wereld de dingen au sérieux te nemen en te tolereren. Wij vragen ons b. v. af als wij twee heren heel gemoedelijk samen een sigaar zien roken en ten slotte zeggen: "Nou ja, laten we maar zeggen dat we niets bereikt hebben," waar het dan noodzakelijk is een communiqué over de hele wereld te sturen, dat de bijeenkomst van de heren zus en zo een eindresultaat belooft, maar dat men nog niet tot een nadere overeenstemming is gekomen. Ik vraag me af: waarvoor is die huichelarij nodig? Als je de wereld ziet, zie je haar zoals ze werkelijk is. Het is voor de mens misschien niet prettig.

O, u moet niet bang zijn, dat wij lopen te kijken in alle hoekjes en gaatjes precies wat er gaande is. Ze mogen rustig eens een keertje mopperen, b.v. over het feit, dat wij niet voldoende stof geven of zo, zonder dat wij het iemand kwalijk nemen; want wij kijken naar de intentie, de bedoeling die erachter zit. Dan zeggen we: Kijk, dat is goed bedoeld. Hier is iemand, die eigenlijk het goede nastreeft. En daar zijn we dankbaar voor. Maar de mensen doen dat niet; die kijken alleen naar het uiterlijk. En misschien dat zij daardoor juist vaak komen tot onredelijke handelingen.

Om u nog een paar punten te noemen, die ons zo scherp kunnen opvallen: Waarom zijn zoveel volwassen mensen nog kinderlijk genoeg om "veel" en "goed" met elkaar te verwarren? Waarom zijn zoveel mensen zo overtuigd van hun eigen feilbaarheid, dat zij een vergelijking met anderen tegengaan uit angst dat hun eigen onvermogen scherper tot uitdrukking komt? (B.v. de Nederlandse Televisie Stichting.)

Ik vraag mij af: Waarom zijn zoveel mensen bang voor een vervolging, die zij alleen tegen kunnen gaan door een persoonlijk denken en handelen? (Als b.v. de vele drukte over het Anti-Semietisme in verschillende landen op het ogenblik.)

Ik vraag mij af: Waarom schept een mens een schijnbare zekerheid, terwijl hij voor zichzelf weet voortdurend slachtoffer te zullen zijn van de gehele maatschappij? Voor mij, vrienden, mankeert er iets. Als ik als geest deze wereld zie, ach, dan is het aan één kant gelukkig dat ik tot een lichtere sfeer behoer. Dat wil zeggen dat ik eigenlijk goedmoedig kan lachen over vele dingen, die me anders pijn zouden doen en zouden stoten.

Waarom ziet een mens altijd het lelijke? Als een mens in het leven staat en er is een heel landschap vol schoonheid en er ligt één lelijke mesthoop, dan kijkt hij naar die mesthoop. Waarom? Is een mens dan niet in staat om iets te zien van schoonheid, van vorm en van lijn? Is het voor een mens dan niet mogelijk iets verder te zien dan de uiterlijke maskerade van de medemens?

O, u behoeft niet bang te zijn, dat ik pogingen doe om de hier aanwezigen of de mensen als zodanig in hun lingerie te zetten. Maar voor een enkele keer zou ik wel eens ernstig willen zijn, juist waar datgene wat de geest ziet op de wereld zo onnoemelijk veel strijdigheden heeft. Wij zien mensen, die bidden en smeken om vrede. En als je kijkt in hun harten, dan is het werkelijk vrede die ze verlangen, maar gelijktijdig schaffen ze nieuwe straaljagers aan.

Wij zien mensen, die God bidden op hun knieën dat zij de kracht kunnen krijgen om een goed mens te zijn. En ze geloven werkelijk dat ze dat zullen krijgen. Maar onmiddellijk nadat zij het gebed hebben gedaan, staan ze op, stoffen hun knieën af en beginnen te zondigen. Waarom?

Wij zien mensen, waarin werkelijke moed leeft. Mensen, die in staat zouden zijn onnoemelijk veel te verzetten in de wereld, maar die dan bang zijn dat anderen hun moed voor hoogmoed aan zullen zien en daardoor

achterblijven in bereiking en in doelstelling.

Er is op de wereld veel goeds. Als je uit de geest die mensheid bezieet, dan is er heel wat meer verheugends te zien, dan de mens zelf kan zien. En misschien dat het dus daardoor verklaarbaar is dat zovele mensen pessimist zijn. Maar wij zien op de wereld veel opofferingsgezindheid. We zien veel enthousiasme. We zien werkelijke moed en werkelijk begeren naar wijsheid. Werkelijk diep gevoeld geloof en werkelijke liefde. De wereld is vol van edele krachten, die God en de Schepper waardig zijn. Juist daarom is het zo bitter eigenlijk, als je dan moet zien wat ervan gemaakt wordt. Is een mens soms bang om mens te zijn? Als je kunt lezen in de mensen zelf, dan zie je reeksen van gedachten die volkomen natuurlijk zijn, maar waar ze bang voor zijn en waarvoor ze wegkruipen.

Een man ziet een vrouw, een vrouw ziet een man; er is een zeker begeren. Dat is volkomen natuurlijk. Op zichzelf is dat helemaal niet kwaad. Het kan zelfs op de juiste wijze geduid en in het "ik" verwerkt - leiden tot een veredeling van eigen gedrag, een vergroting van beheersing, een zuiverder besef van wat de wereld betekenen kan. Maar ze gaan het zien als iets laags, als iets wat ze moeten verbergen. En zo komen ze tot een reeks van schuldbevuste dromen, die zelfs - als ze niet in de praktijk worden omgezet - op zijn minst genomen veel geestelijk licht en veel geestelijke wijsheid wegnemen. Waarom?

Er zijn mensen, die voortdurend toornig zijn. Zo voortdurend in verzet tegen de maatschappij en tegen de wereld, dat je je afvraagt: waarom? En ze weten het voor zichzelf heel goed. Zij zouden willen regeren en zij zouden dictator willen zijn en ze hebben inderdaad vaak goede ideeën en goede krachten, maar ze zijn te boos op de mensheid om het beste dat ze hebben te geven.

De geest ziet de wereld, vrienden. En zoals het ongetwijfeld uit het betoog van de inleider van het eerste gedeelte duidelijk is geworden, ziet ze daarop veel andere dingen dan u. We zien een jacht van mensen naar symbolen. Ze willen graag een rang hebben. Niet omdat die rang hun interesseert, niet omdat ze menen daarmee iets te kunnen bereiken, maar omdat ze behoefte hebben aan macht. Voelen zij zich dan zo machteloos? Zijn de mensen dan niet de erfgenamen van de eeuwigheid? We zien mensen voortdurend grabbelen en haken naar geld en eigenlijk is het niets anders dan een symbool voor een afwezigheid van gebrek. Maar hoeft een mens werkelijk gebrek te lijden, als hij de moed heeft om mens te zijn?

Je ziet mensen, die zozeer geestelijke waarden en geestelijke wijsheid begeren, dat ze alles opzij gooien en vergeten stofmens te zijn. Het is alsof ze zich schamen voor het feit, dat ze lichamelijk op een wereld bestaan. En toch hebben ze dat bestaan nodig - en dat weten ze heel goed - voor hun bewustwording. Waarom?

Ja, jullie zijn van mij meer kolder gewend, dat weet ik. En geloof mij, ik kan hier ook een parodie van maken; ik kan het heerlijk cynisch gaan uitdrukken. Maar de werkelijkheid blijft bestaan.

Wij zien uw wereld; en wij zien in die wereld hoe vaak de mens in strijd is met zichzelf. Als ik in u zie, dat u op het ogenblik meent dat ik gelijk heb en gelijktijdig u reeds afvraagt, of het te verwerklijken zou zijn en er een aarzelend "neen" achteraan zet, dan deugt er voor mij iets niet.

Ik geloof dat de mens ook geestelijk zijn wereld ziet, zo goed als wij. Ik geloof dat heel veel mensen evenzeer als wij gevoelig zijn voor sfeer, voor gedachten, voor stromingen en kracht rond zich, maar dat ze aarzelen om ze te accepteren. En als je het dan zo ziet, dan vraag je je af: waarom? Kan een mens dan niet begrijpen, zo vraag ik mij af, wat werkelijk belangrijk is? Kan hij dan niet altijd komen tot een spontaneïteit, die hij klaarlijkkelijk alleen in noodgevallen weet op te brengen?

Toen de overstroming begon in de buurt van Sloterdijk, in Amsterdam, toen werd er niet gearzeld en gevraagd; toen werden er eenvoudig bokken gerequireerd; er werden eenvoudig boten over de dijk heengezet, zonder dat iemand vroeg, of dat wel mocht. Er waren mensen die helemaal niet vroegen, of het wel was toegelaten dat ze gingen helpen; ze hielpen eenvoudig of het nu broodjes smeren of meubels sjouwen was. Het kan dus wel.

Maar als diezelfde mensen in het leven komen te staan, dan vinden ze het belangrijk dat ze 37 diploma's hebben, ook wanneer er geen grein praktijk bij zit. Ze vragen niet naar de praktische waarde, ze vragen naar een symbolische achtergrond, die op zichzelf niets betekent en ze zijn er zich van bewust. Je ziet de mensen, die in staat zijn om werkelijk offers te brengen voor elkaar en veel voor elkaar te betekenen, ook voor wildvreemden, omdat ze op een gegeven ogenblik weten: wij zijn mensen. En ik vraag me af, waarom het nodig is met voortdurend meer wetten en regels, die onderlinge samenleving op een zodanige wijze te misleiden, dat er van die spontaneiteit zo weinig overblijft en dat het menselijk gevoel meer en meer ten onder gaat in een warboel van voorschriften.

Ik hoor de mensen mopperen over de opstandigheid van de jeugd, overal. En het valt me alleen maar op, dat men ook hier weer let op de negatieve aspecten. Is het niet prettig dat de jeugd tenminste de moed heeft om iets te doen? Is het niet prettig dat de jeugd naast haar opstandigheid komt tot prestaties, die beloven dat ze later in de plaats van u, ouderen, kan treden? Moest er niet van de ouderen een soort genegenheid uitgaan t.o.v. alles wat jong is, wat pril is, maar onbewust streeft? Of kan de mensheid niet inzien, dat het de behoefte is aan deze aanmoediging, aan deze instemming, aan deze hulp, die jongens en meisjes maakt tot nozems?

Wij zien in de wereld de onmetelijke behoefte aan genegenheid. En we vragen ons af, waarom die vele mensen, die eigenlijk hunkeren om anderen iets van genegenheid te kunnen geven, er niet toe komen dit te doen, zij het dan in een bepaald, vastgesteld sociaal of sociaal niet helemaal aanvaard patroon? Waarom kun je niet vriendelijk zijn tegen een wildvreemde? Waarom kun je een ander niet helpen en begrijpen, als er niet een zekere intimiteit bestaat? Waarom verwacht men steeds weer geestelijke en stoffelijke banden?

U ziet, wanneer wij de wereld zien, dan is er heel wat, waarover wij ons vragen kunnen stellen. Want de geest ziet de wereld; maar de geest ziet veel in, wat de wereld klaarlijk niet kan inzien. En juist daardoor vraagt die geest zich vaak af: Mensheid zijn jullie nog niet verder dan dit?

Nu ja, dat vraag ik me ook wel eens af; maar ik neem het meestal niet zo au sérieux. Ik zal u ook vertellen waarom. Wij zien in de mens iets, dat eeuwig is. En of je nu dood gaat of blijft leven, is ten slotte voor ons minder belangrijk. Wij zien in u a.h.w. het begin van schoonheid, die later zal opbloeien. Wij kunnen misschien zeggen: "Nu ja, dit is een beetje achterlijk en dat loopt goed en zal wel heel gauw schoonheid geven." Maar wij weten ook, dat die schoonheid voor ieder een wortel geboren.

En dat is de reden dat wij zo nu en dan kunnen lachen om dingen, die in zichzelf eigenlijk treurig zijn. We weten dat ze voorbijgaand zijn.

En laten we eerlijk zijn, vrienden - en nu wil ik van de ernst een klein tikje afstappen, want anders voelen jullie je bekocht - ik vraag me b.v. af, waarom ambtelijke waardigheid en burgerlijk fatsoen zo vaak in een hoge hoed schuil gaan? Per slot van rekening, als ik een hoge hoed zie, moet ik meer aan een goochelaar denken. En heel vaak, als ik de heren plechtig zie samenkomen, verwacht ik dat ze hun hoed zullen afnemen om konijnen te produceren. Misschien

len daarvan een vreugde is en een mogelijkheid tot steeds snellere bewustwording. Kunt u het volgen? Dan zult u misschien ook begrijpen, waarom ieder op zijn beurt komt.

Per slot van rekening, ik voor mij, ik heb altijd het idee dat je de mensen het best maar aan het lachen kunt maken, want als ze iets bespottelijk vinden, dan denken ze er vaak langer over na. Als ik per ongeluk een keer ernstig ben, dan ben ik meestal fel. Omdat als je iets fel zegt, de mensen nuis-stil worden en goed luisteren, in plaats van met hun eigen gedachten bezig te blijven.

Een ander vindt misschien dat je het een beetje eentonig moet opdreunen en nog een ander vindt dat je een technische uiteenzetting moet geven. Nu ja, goed, ieder het zijne. Ik voor mij, ik ben hier niet om te doceren. Dat denken jullie misschien wel. Als je daarnaast wat van me leert, is het goed, graag. Maar het gaat me er hoofdzakelijk om een uitwisseling van gedachten te krijgen. Ik wil contact hebben met u. Ik wil graag bereiken, dat we van elkaar iets af weten; dat we daardoor een grotere eenheid vormen; dat we daardoor kunnen komen tot een groter gezamenlijk geestelijk en stoffelijk werkzaam zijn.

En als u daar wat van leert, zoveel te beter. Dat ik het op mijn manier doe, per slot van rekening, ik ben ook een mens geweest en ik heb mijn eigenschappen behouden. En nu is het een hele weg van een model voor een S-vormbord tot een betrekkelijk lichtende geest - dat geef ik graag toe - maar op die weg blijf je toch altijd iets van jezelf behouden. Zoals u dat later ook zult doen.

Ik kan me b.v. eerlijk voorstellen dat u overgaat en dat u als geest zegt: "Ik wil geestelijk verdergaan, ik wil leren!" Daar zie ik u echt voor aan. En dan zit u daar, er is een meester met u aan het denken en dan komt er een bepaald beeld, u kunt het niet meer volgen en dan zegt u plompverloren: "Neen, dat geloof ik niet." En dan moeten ze weer opnieuw beginnen. Maar als u het eenmaal door heeft, dan zit het er ook goed in. Dat is zo uw manier van doen. Mijn manier van doen is er een grapje van te maken. En er zijn ook mensen die, nu ja goed, als ze een greintje geestelijke waarheid krijgen onmiddellijk beginnen met te bezwijken. Maar als ze dan zijn bijgekomen, dan heb je de kans, dat ze er toch wat van onthouden hebben en een stapje verder zijn gekomen op hun manier. Zo gaan we geestelijk allen op onze eigen manier verder. De aanwezigen altijd uitgesloten, hoor.

x U had het over kleding. U zei: "Ik zou weigeren om de kleding van een kelner aan te trekken." Maar u kunt toch niet menen, dat een kelner een minderwaardig mens is?

- Helemaal niet.

x Waarom dan die kleding?

- Ik neem ook niet aan dat een putjesschepper een minderwaardig mens is. Of een schoorsteenveger. Maar zou u naar een receptie willen gaan in schoorsteenvegerscostuum, zwaar onder het roet of ingesmeerd met ranzig cocosvet of zo iets?

x Ik vind dat een kelner er niet bepaald slecht uitziet.

- U vindt dat hij er niet slecht uitziet. Goed, dat is uw persoonlijke appreciatie. Maar als ik nu dat geval zou zien - neem me niet kwalijk dat ik het zeg - dan heb ik natuurlijk niet alleen de indruk van rokcostuums, maar ook van wat erin zit. En mag ik een vergelijking gebruiken? Niemand wil ik kwetsen, hoor. Maar weet je waar het nu heel vaak op lijkt? Op een stelletje waggelende pinguïns, die er uitermate deftig uitzien en geen pest in de hersens hebben. Ik wilde dus daarmee niet zeggen, dat een kelner minderwaardig is, maar ik wilde alleen zeggen dat - als je zo'n costuum moet aantrekken om je van waardigheid of deftigheid bewust te zijn - er iets niet klopt. Mijns inziens zou de mens met zijn geestelijke capaciteiten en met zijn eerlijkheid en oprechtheid heel wat meer kunnen betekenen voor een an-

der mens en heel wat meer nadruk op zijn werkelijke belangrijkheid leggen, dan onverschillig met welk rokcostuum.

x Ik vind het zo eigenaardig dat mensen als je het hun individueel zou vragen het hiermee wel eens zouden zijn. En toch en masse gaat men door met al die maatregelen en met al deze uiterlijke schijn.

- Ja, kijk eens, dat komt waarschijnlijk omdat de mensen bang zijn, dat een ander er wat van zou zeggen. En ik kan me voorstellen dat dat op een gegeven ogenblik ook wel zou gebeuren, omdat de mensen vaak tegenover zichzelf net zoveel huichelen als tegenover een ander. Stel je nu voor, dat de dominee zondags op de kansel staat. Die goeie man moet daar preken. Dus hij spreekt over: "De-gnade-des-Heren. Want-mijne-gelovigen-wij-moeten-onze-taak-vervullen." Eigenlijk zou hij willen zeggen voor zichzelf: "Hoor nu eens even, jullie zitten daar allemaal met van die uitgestreken gezichten en jullie zingen zo aardig, maar wie van jullie gooit nu steeds die knoop in de collectezak? Moet ik daarvan de hypotheek afbetalen? Hoe willen jullie tegenover God staan, als je mekaar steeds doodtrappen geeft?" Maar dat mag hij niet zeggen. Hij moet spreken-over-zijn-gemeente. Om de doodeenvoudige reden dat er misschien ook wel een ouderling bij zit, die een knoop in het zakje doet. En stel je voor, dat dominee daarop zou wijzen! Het is toch zo?

Laten we nu eens eerlijk zijn. Als er in Nederland een minister van Financiën komt, die de moed heeft om tegen de Nederlanders te zeggen: "Mensen, we halen de grootste stomiteit uit, die er bestaat. We geven jullie veel te veel geld in handen. Daarom moeten we de Staat op veel te hoge kosten jagen met het resultaat, dat op den duur de Nederlandse Staat zo langzamerhand leeft van zijn schulden." Weet je wat ze allemaal zouden zeggen? "Da's nog eens een vent; die kan het zeggen!" Maar als hij dan erachteraan zou zeggen: "Dus, vrienden, is het tot onze spijt noodzakelijk gebleken om het grootste deel van de sociale verzekeringen op te heffen en daarvoor in de plaats de mogelijkheid tot een persoonlijke verzekering tegen kostprijs te scheppen," dan zouden ze zeggen: "Wat een onrecht!"

Dat is precies hetzelfde. Als je nu praat met militairen (de aanwezigen uitgesloten) en je zegt zo tegen hen: "Ja, hoor eens jongens, als er nu werkelijk een atoomoorlog komt, wat heb je dan eigenlijk aan een vloot, wat heb je dan eigenlijk aan al die snel-verplaatsbare infanterie-eenheden e.d.? Als ze beginnen met raketten, doe je er toch niets tegen." Dan zeggen ze voor zichzelf: "Ja, daar zit natuurlijk wel wat in, maar het wordt strategisch wel heel erg moeilijk. Per slot van rekening, wat hebben wij aan een vloot met vliegdekschepen e.d., wat hebben we aan zoveel jagers en zoveel bommenwerpers, als het ten slotte - dat weten we van te voren - toch op raketten neerkomt." Dan zeg je: "Je hebt gelijk."

Maar zeg dat nu eens tegen de legerleiding. Weet u wat ze dan zeggen? "Maar het is belangrijk, dat we meer divisies en meer vliegdekschepen krijgen. Het is belangrijk, dat er meer lichte torpedojagers komen; we hebben meer korvetten nodig. Het is noodzakelijk dat onze eenheden sneller worden gemotoriseerd. We moeten meer vliegtuigen hebben en er moeten meer vliegtuigbases zijn."

Maar als je nu goed nagaat, waarom zeggen ze dat voor het grootste gedeelte? Kijk eens, als ze het leger zouden afschaffen, waar zouden die mensen hun belangrijkheid vandaan moeten halen? Je komt niet om een geweten, je komt om een boterham.

En zo gaat het overal. Als je nu eens eerlijk zou zijn en je zou naar de Kamerleden toegaan en zeggen: "Heren van de Kamer, vindt u eigenlijk ook niet, dat u een hele hoop zit te kletsen?" Dan zegt de één van de ander: "Ja, natuurlijk. Er is een hele hoop geklets bij. Die rede van Oud had achterwege kunnen blijven. Het antwoord van de Quay was

ook niets waard. We hadden veel beter ineens kunnen zeggen waar het op stond." "Waarom doe je dat dan niet?" "Ja, dat willen de kiezers niet. En waar zouden we dan met het Parlement heen moeten?"

Diplomatie precies hetzelfde. Zeg nu eens tegen Chroetsjef en Eisenhower: "Waarom hebben jullie 20 secretarissen nodig om te bepalen wat je tegenover mekaar mag zeggen?" Dan zouden ze zeggen: "Ja, kijk eens: als we onder mekaar zijn, zeggen we toch wel wat we bedoelen. Maar als we dat nu zo zouden doen en het volk zou ervan horen, dan zou het ons niet meer vertrouwen; dan moeten we op onze woorden passen." En als je nu de werkelijke woorden, die ze onderling gewisseld hebben, in Amerika zou publiceren, zou je zeggen: "Die Chroetsjef valt toch eigenlijk wel een beetje mee. En die Ike, nou ja, die kan er eigenlijk ook wel mee door." En in Rusland precies hetzelfde. Maar ze zouden niet meer zeggen: "Kijk, daar heb je twee mannen, die hebben het lot van de wereld in de hand! Want ze geven allebei te veel van hun machteloosheid toe en dat kunnen ze niet hebben. En zo gaat het overal. Het ellendige van de hele beweging is eigenlijk, dat de mensen pas gelukkig zijn, als ze wederzijds weten dat ze mekaar staan te bedotten en dan toch nog net doen, alsof ze het geloven.

x Toeh is dat al minder dan in het verleden.

- Daar zegt u: "Het wordt minder." Of het minder wordt?.....

Dan moet u de krant eens lezen. Dan moet u eens nagaan wat er werkelijk waar is van wat er gezegd wordt; moet u eens nagaan wat er werkelijk waar is van verkiezingspropaganda; moet u eens nagaan wat werkelijk gelooft wordt door de mensen, die op de kansel staan; moet u eens nagaan wat er werkelijk nodig is en wat men u zegt wat nodig is. Weet u, vroeger waren er een paar lui, die elkaar stonden te beduvelen en de rest wist dat. Maar tegenwoordig zijn er een paar lui, die samen de wereld beduvelen en daardoor valt het geen mens meer op. Dat is nu juist het moeilijke. De achtergronden zijn veel dieper geworden. Vroeger....nu ja, dan loog je. Maar tegenwoordig benader je de zaak psychologisch. Dan spreek je drie halve waarheden en het eindresultaat is een veel grotere leugen; en iedereen denkt dat je oprecht en eerlijk gesproken hebt. Dus neem me niet kwalijk als ik zeg, dat het massabedrog zowel als het zelfbedrog in deze tijden nog heus niet zoveel is afgenomen.

x Maar je verwacht dat de mensen die het lezen minder geloof hebben, dan ze vroeger hadden. Ik bedoel, je staat nogal sceptisch tegenover al die krantenberichten.

- Ja, maar dat scepticisme is heel vaak het "sceptisme" van een aseptische tank; men ontsmet het nieuws wel enigszins, maar men vernietigt het niet werkelijk. Ofwel men verteert het nieuws werkelijk, maar ontsmet het niet. Met andere woorden, wat is ontstaan, is niet een erkennen van waarheid maar een onverschilligheid t.o.v. de overmaat van leugens, waardoor men ze gemakshalve maar accepteert, zonder zelfs maar na te gaan wat ze feitelijk betekenen.

x Is het niet in zeker opzicht een machteloosheid geworden?

- Het is de illusie van machteloosheid, die de mens zich steeds laat aanpraten. Kijkt u eens: je kunt natuurlijk op een gegeven ogenblik beginnen te werken voor de vrede. Maar als u dat doet, dan kost het een hele hoop moeite en u heeft het idee, dat u toch niet zover komt. Dus u denkt erover na dat vrede wenselijk zou zijn en u laat verder Gods water over Gods akker lopen. Ja, niet u hier aanwezig natuurlijk, maar zo de mensen.

En zo gaat het met heel veel dingen. Je zou eigenlijk je regering nu wel eens willen zeggen dat het noodzakelijk is, dat het woningprobleem wordt opgelost. Maar ja, om daar nu een actie voor te gaan beginnen, ach, het is zo lastig. Het is belangrijk, dat in de handel de belangen

van de consument verdedigd worden, natuurlijk. Nu is er een consumentenbond. Maar hoeveel leden heeft die? En hoeveel consumenten zijn er in Nederland? Ik noem nu maar een paar feiten. Het is een zekere laksheid, een lauwheid, omdat het te lastig is.

Mag ik een leuk voorbeeld geven? Als ik nu een handige jongen was en ik zou hier op deze wereld terug komen, weet u wat ik zou doen?

Ik zou ergens in een buitenwijk met weinig winkels een zaak openen. En dan zou ik tweede soort doperwtjes verkopen voor de prijs van eerste soort. En dan weten de mensen, dat ze genomen worden, maar het is zo ver lopen om ergens anders doperwten te halen; ze komen toch wel bij je.

Ik wil dus maar zeggen: dit is een symptoom van de gemakzucht. Als een mens zegt: "Ik word in die winkel bedrogen, op een beleefde manier in de boot genomen," dan zou het logisch zijn dat je zegt: "Al moet ik er een half uur verder voor lopen, maar dat overkomt mij niet meer. Ik laat mij niet misbruiken."

En wat zeggen ze dan: "Het is allemaal zoveel last. Nou ja, laten ze me maar misbruiken, maar dan heb ik het in ieder geval bij de hand." Daar zit het hele probleem. Tenminste zo zie ik het uit mijn standpunt.

Wat hebben we nu eens lekker geroddeld, hè. Nou ja, we hebben het in het algemeen gedaan. We hebben een stelletje zere punten aangeroerd. Maar weet u wat altijd het meest zere punt blijft? Ik zou het in de vorm van een definitie kunnen zeggen:

Wanneer de meeste mensen een onrecht erkennen, stellen zij: Onrecht is iets, dat ik erbaar en waar ik wat tegen kan doen. Zodra het me te veel moeite kost om er iets tegen te doen, noem ik het liever: recht. Begrijpt u? Dat is een zeer punt. De meeste mensen handelen niet naar hun inzichten maar naar hun eigen gemak of naar de mening van anderen. Dat is dwaasheid.

Ik heb niet zoveel tijd meer, zoals jullie misschien merken, maar ik ga nog even in de gauwigheid een schoon woord produceren zonder jullie een titel te vragen.

DE GEEST ZIET DE WERELD.

De geest ziet de wereld en vraagt zich wel eens af:
Is de mens nu dwaas of alleen maar laf?
De geest ziet de wereld en ziet niet in,
waarom niemand begint bij het begin, maar naar het einde
steeds verlangt,
terwijl het hen voor het beginnen bangt.
Hoe in zichzelf hij wel bedeesd
en al te vaak ook zeer bevreesd
zegt: "Ik Zou het einddoel zeer beminnen,
maar 'k heb niet de moed eraan te beginnen."

De geest ziet de wereld en ziet in het leven
veel licht en veel kracht door de Schepper gegeven.
De geest ziet de wereld en vraagt zich wel af:
Waarom wordt dat licht zo weinig verstaan?
Waarom verbergt men 't erkennen van 't licht
zo vaak achter oppervlakkigheid en waan?

De geest ziet de wereld en weet: in al 't leven
is hetzelfde doel, hetzelfde streven,
dezelfde kracht en liefde geschonken
door God.

En daarom ziet de geest de stof
en zegt: Met 's mensen lot ben 'k één.
Ik wil met mensen samen strijden,
hen behoeden voor onzekerheid,
en voor onnodig lijden zover ik dit maar kan.
Ik heb mijn fouten, ik ben niet volmaakt,
maar misschien kan 'k hem toch nog iets geven,
waardoor 't mogelijk zal zijn wat meer met zijn God,
de Kracht Die in zijn wezen woont,
te werken en te leven.

:--:~: